Enligt sändlista

Beslut om geografisk utvidgning av naturreservatet Forsåns mader i Lindesbergs kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Örebro län beslutar att naturreservatet Forsåns mader med beslutsdatum 2020-11-16 och diarienummer 320-2012 (bilaga 1) ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av kartan i detta beslut. Reservatets exakta gränser framgår av den slutliga utmärkningen i fält.

För den tillkommande delen ska beslutet om att bilda naturreservatet Forsåns mader gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter, med undantag för den A-föreskrift och de B-föreskrifter som anges nedan. De skäl i form av prioriterade bevarandevärden som anges i ursprungsbeslutet gäller också för den tillkommande delen.

A-föreskrift som inte gäller i den tillkommande delen. Det betyder att följande inskränkning i rätten att använda mark och vatten *inte* gäller i den utvidgade delen.

A17: Jaga fågel efter att nuvarande jaktarrenden löper ut.

B-föreskrifter som inte gäller i den tillkommande delen, det betyder att förvaltaren av naturreservatet *inte* har rätt att genomföra åtgärderna nedan i den utvidgade delen.

B3: Rivning av oönskade anläggningar och utforsling av rivningsmaterial.

B4: Anläggning, utmärkning och underhåll av stigar, gångbroar och spänger samt max två fågelgömslen och ett fågeltorn på lämpliga platser.

B7: Skyddsjakt på bäver, vildsvin, räv och grävling samt rivning av bäverdammar.

B8: Skyddsjakt på fågel efter tillstånd från Länsstyrelsen.

B12: Valla betesdjur med lössspringande hund.

Undantag från A- och C- föreskrifterna i ursprungsbeslutet som enbart gäller för den tillkommande delen.

I den tillkommande delen ska föreskrifterna inte utgöra hinder för:

a. rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig bilväg och vägbro med tillhörande anläggningar i direkt anslutning till väg och vägbro, i enlighet med nyttjanderätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande,

b. rättighetshavare att efter tillstånd från Länsstyrelsen anlägga utterpassager eller genomföra andra naturvårdsåtgärder under vägbroar och vägtrummor,

c. innehavare av särskild rätt till jakt att uppföra anordningar för jakt på mink och bäver inom reservatet,

d. rättighetshavare att utföra normalt underhåll av vattenledning med tillhörande anläggningar i enlighet med avtalsservitut 18-IM2-19/241.1,

e. rättighetshavare att inom fastigheten Norra Allmänningbo 1:5 inneha och underhålla en pump för vattenuttag till max ett hushåll,

f. rättighetshavare att rensa Forsån och anslutande diken till de djup och lägen som finns angivna i gällande markavvattningsföretag,

g. rättighetshavare att efter tillstånd från Länsstyrelsen rensa diken om dessa orsakar översvämningar utanför reservatet,

h. rättighetshavare att uppföra och underhålla stängsel för bete samt framföra de maskiner som behövs för att upprätthålla betesdrift på de områden vilka anges som ”Betesmarker” i beslutskartan,

i. rättighetshavare att valla betesdjur med lössspringande hund,

j. rättighetshavare att röja barr och lövträd vilka har en diameter som understiger 2 dm vid rotbasen, i de områden vilka anges som ”områden som får röjas” och ”Betesmarker” i

beslutskartan, den röjda veden ska placeras inom naturreservatets gränser,

k. rättighetshavare att underhålla de stigar och den gångbro som finns utmärkta som ”stigar” på beslutskartan.

Fastställande av skötselplan för den tillkommande delen

Länsstyrelsen beslutar vidare att den tillkommande delen ska ingå i skötselområde 5 i gällande skötselplan som är daterad 2020-11-16, diarienummer 320-2012.

Beskrivning av ärendet

Forsån är klassad som nationellt särskilt värdefullt naturvatten (klass 1) i Västmanland där vattendraget rinner upp. Länsstyrelsen i Västmanland har därför skyddat hela Forsån fram till gränsen för Örebro län. I gränsområdena mellan Örebro och Västmanlands län finns också en stor värdefull våtmark, Bråtmossen som är en klass 1-myr enligt den nationella våtmarksinventeringen från 1998. Naturvårdsverket har tidigare köpt marken kring Bråtmossen på Örebrosidan och år 2020 fattade Länsstyrelsen i Örebro län beslut om naturreservat för den inköpta delen. Den inköpta delen, det vill säga det ursprungliga reservatet Forsåns mader, innefattar förutom mossen även den omgivande skogen och den del av Forsån som rinner genom mossen. Även två mindre skiften längs Forsån som ligger utanför det ursprungliga reservatet ingick i köpet.

Efter Naturvårdsverkets förvärv av Bråtmossen med omnejd, påbörjade Länsstyrelsen en diskussion om skydd av ytterligare delar av vattendraget, nedströms Bråtmossen. Därigenom skulle ett sammanhängande område som även inkluderar de två skiften vilka Naturvårdsverket äger sedan tidigare, få ett varaktigt skydd som naturreservat.

Förhandlingarna med markägarna nedströms Bråtmossen startade 2012 och under 2020 och 2021 betalades intrångsersättning ut till två av de berörda fastighetsägarna. Reservatsområdet består också av fem marksamfälligheter (se tabell på sidan 6). Förhandlingar med dess delägare har pågått under samma tid och resulterat i att Naturvårdsverket i dag äger 48% av de berörda marksamfälligheterna. De delägare som inte blivit utköpta har rätt att göra anspråk på ersättning inom ett år från att reservatsbeslutet trätt i kraft (se bilaga 3).

Länsstyrelsen beslutar följaktligen om en utvidgning av det befintliga naturreservatet Forsåns mader. Utvidgningen utgörs av de intrångsersatta fastigheterna, de intilliggande marksamfälligheterna samt de två skiften som Naturvårdsverket äger.

Motivering till beslutet

Det främsta motivet till reservatets utvidgning är att mer av samma naturtyp får ett varaktigt skydd vilket stärker det ursprungliga beslutets prioriterade bevarandevärden. I detta fall är det ytterligare en del av vattendraget Forsån och dess skyddszoner som får ett varaktigt skydd.

Den ursprungliga delen av reservatet ägs av staten genom Naturvårdsverket vilket innebär att förvaltaren ansvar för att riva och forsla bort eventuella oönskade byggnader eller andra anläggningar i denna del av reservatet. Detta gäller dock inte i den utvidgade delen som huvudsakligen är privatägd. Förvaltaren har inte heller rätt att anlägga stigar eller andra anläggningar i den tillkommande delen. Det är anledningen till att B-föreskrifterna B3 och B4 inte gäller i den utvidgade delen. Däremot har markägaren rätt att fortsätta underhålla den stig som finns utmärkt på beslutskartan i detta dokument. Detsamma gäller för de andra anläggningarna som är angivna i undantagslistan ovan.

Jakt och fiske är inte förbjudet, förutom fågeljakt som bara är förbjuden i den ursprungliga delen av reservatet. Eftersom Naturvårdsverket äger marken i den ursprungliga delen så är det staten som har jakträtten på övrigt jaktbart vilt i detta område. Det betyder att förvaltaren eller den som arrenderar jakträtten av förvaltaren också har ansvar för viltvård som jakt på räv, grävling, vildsvin eller bäver. I den utvidgade delen är nästan hela ytan privatägd vilket innebär att förvaltaren inte har ansvaret för viltvård. Därför gäller inte B-föreskrifterna B7 och B8 i den utvidgade delen.

Den utvidgade delen har skydd av vattendraget som huvudsyfte. Länsstyrelsens bedömning är att skyddet av vattendraget bäst tillgodoses genom ”fri utveckling” utan löpande skötsel av vattendragets skyddszoner. Det skiljer den utvidgade delen från huvuddelen av det ursprungliga reservatet, där vattendraget rinner genom våtmarksmader som behöver hävdas för att naturvärden ska bibehållas på sikt.

I förhandlingar med markägare har Länsstyrelsen emellertid medgett möjlighet att fortsätta underhålla och sätta upp stängsel för att beta de delar av den utvidgade delen som framgår av beslutskartan i detta utvidgningsbeslut. Markägare har också rätt att röja sly på dessa betesmarker samt ytterligare en mindre yta (se undantag h och j). Länsstyrelsens bedömning är att bete och slyröjning i dessa delar av reservatet inte påverkar syftet, det vill säga vattendraget negativt. Om markägaren inte längre vill fortsätta med betesdrift ska dessa områden emellertid tillåtas att växa igen.

I det ursprungliga beslutet finns ett förbud mot lössspringande hund där det går betande kreatur. Detta förbud gäller även den utvidgade delen. I den utvidgade delen har däremot inte förvaltaren rätt att valla betesdjur med lössspringande hund, eftersom förvaltaren inte har rätt att bedriva bete i området (se föreskriften B12). Däremot finns ett undantag som ger rättighetshavare, det vill säga markägaren eller den som markägaren upplåtit betesrätten till, möjlighet att valla betesdjur med lössspringande hund (se undantag i).

I övrigt gäller även de motiveringar och bedömningar som Länsstyrelsen presenterar i det ursprungliga beslutet för den tillkommande delen (se ursprungliga beslutet, bilaga 1).

Bestämmelser som beslutet grundas på

Utvidgningsbeslutet grundar sig på samma bestämmelser som redovisas i det ursprungliga beslutet (se bilaga 1).

Remisshantering

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Lindesbergs kommun.

Uppgifter om hela naturreservatet inklusive den tillkommande delen

Namn	Forsåns mader
Lägesbeskrivning	22 km nordost om Lindesberg
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Huvudavrinningsområde	Norrström
Ytvattenförekomst ID	SE662665-148445
Areal	67 hektar, varav 11 hektar produktiv skogsmark
Naturtyper	Blandskog 11 ha och sumpskog 4 ha, excentrisk mosse 5 ha, kärr 8 ha, mad 34 ha, betesmark 4 ha, vattendrag 1 ha,
Prioriterade livsmiljöer enligt livsmiljödirektivet	Mindre vattendrag (3260), taiga (9010) undertyp D triviallövskog och undertyp C1 blandskog, svämlövskog (91E0), trädklädd betesmark (9070), högmossar (7110), öppna mossar och kärr (7140)
Prioriterade arter enligt livsmiljödirektivet och fågeldirektivet	Utter (1355), stensimpa (1163), åkergroda (1214), storspov (A768), grönbena (A166), enkelbeckasin (A153), dubbelbeckasin (A154) och nordlig kärrsnäppa (A672)
Förvaltare av reservatet	Länsstyrelsen i Örebro län

Uppgifter om den tillkommande delen av naturreservatet

Areal	3,5 ha varav 3 ha produktiv skogsmark
Rättigheter	Malingsbo-Klotens Älgskötselområde samt Malingsbo-Kloten Örebro kronhjortsskötselområde
Fastigheter	Del av fastigheterna Södra Allmänningbo 1:5, Norra Allmänningbo 1:5 och Norra Allmänningbo 2:3
Marksamfälligheter	Hela eller delar av marksamfälligheterna Södra Allmänningbo S:1, S:2 och S:3 samt Norra Allmänningbo S:3 och S:4
Markägare	Staten genom Naturvårdsverket och enskild

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 2 med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lena Rådström Baastad med naturvårdshandläggare Mattias Sterner som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Erika Andersson och länsjurist Madelene Stillnert medverkat.

Bilagor

1. Forsåns mader, beslut och skötselplan från 2020-11-16, diarienummer 320-2012
2. Överklagandehänvisning
3. Information om rätt till ersättning

Översiktskarta för naturreservatet

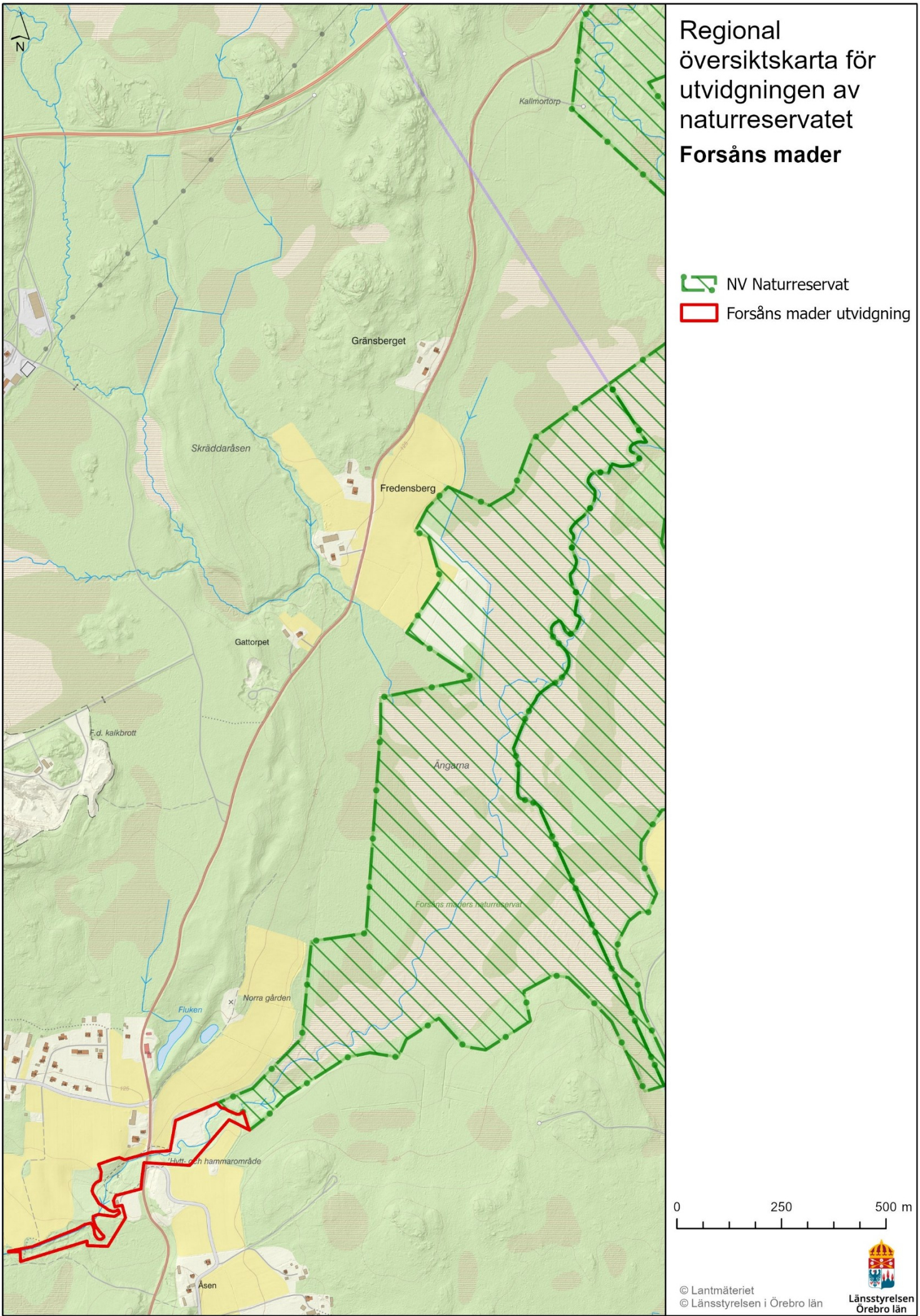
Forsåns mader

Nationalpark
Naturreservat
Naturreservat enligt detta beslut

0 10 20 30 40 50 km

© Lantmäteriet © Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen Örebro län

Regional översiktskarta för utvidgningen av naturreservatet
Forsåns mader
NV Naturreservat
Forsåns mader utvidgning
Kallmorlorp
Gränsberget
Skräddaråsen
Fredensberg
Gattorpet
F.d. kalkbrott
Ängarna
Forsåns maders naturreservat
Norra gården
Fluken
Hytt- och hammarområde
Åsen
0
250
500 m
© Lantmäteriet
© Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen Örebro län

Beslutskarta för geografisk utvidgning av naturreservatet
Forsåns mader
Lindesbergs kommun
Länsstyrelsen Örebro län
Naturreservat
Forsåns mader utvidgning
Informationstavla
Betesmarker
Område som får röjas
Stigar
0
50
100 m
© Länsstyrelsen i Örebro län
© Lantmäteriet
N
NORRA ALLMÄNNINGBO
Hyt- och hammarområde
Åsen